

Πολυλογία, Σιωπή, Στόχοι, Λίμνη-Νους-Διαλεκτική, Χρυσός και Άνθρακας, Μνημονικά Λάθη

Πολυλογία

Η λογική πλάνη που ξεπρόβαλε στα τέλη του 20ου αι. και κυριαρχεί στον 21ο είναι της διάχυσης πληθώρας πληροφοριών, ψευδών, αναληθών, ψευδοεπιστημονικών, αληθοφανών, αλλά βεβαίως και αληθών πληροφοριών. Μέσα στις χιλιάδες αναληθών πληροφοριών πώς να ξεχωρίσει κανείς τις αληθείς; Έτσι ανάγεται στο υπ' αριθμόν ένα πρόβλημα της σύγχρονης εποχής, στο οποίο παγιδεύτηκαν πολλοί άνθρωποι, βολεύονται μέσα στη σύγχυση και στη θολούρα, αλλά δεν συνειδητοποιούν τη ζημιά που υφίσταται ακόμα και οι ίδιοι.

Παρατηρούμε λοιπόν να κυριαρχούν οι έχοντες ευγλωττία και αντοχή να διαχέουν ασυναρτησίες, πολυλογίες και φαναρισμούς. Λίθοι, πλίνθοι, ξύλα, κέραμοι, ατάκτως ερριμμένα! Στα λεγόμενά τους, η μια παράγραφος δεν συνδέεται με την επόμενη, πιο παρακάτω αναιρούν ή αντιφάσκουν με την προ-προηγούμενη, στην μεθεπόμενη αρνούνται ότι εννοούσαν αυτό που διαυγώς ανέφεραν στην αρχή, κ.ο.κ. Είναι ικανοί να ομιλούν επί μία ώρα ή να γράφουν μια σελίδα Α4, και να μην λένε τίποτα. Λόγια, λόγια, λόγια, έπεα πτερόεντα!

Δυστυχώς... πείθουν πολλούς, αλλά το χειρότερο, πείθουν και τον... εαυτό τους. Όμως, ουκ εν τω πολλώ το ευ, αλλά εν τω ευ το πολύ!

Αλλά για ποιο λόγο κάποιος λέει ή γράφει πολλά;

Οι απαντήσεις αυτονόητες:

1. Ως προκάλυμμα της άγνοιας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα. Επεκτεινόμενοι σε άσχετες αοριστολογίες διευρύνουν τη συζήτηση και την διολισθαίνουν εκτός θέματος, ίσως και σε θέματα που γνωρίζουν ή νομίζουν ότι γνωρίζουν, προκειμένου να αποφύγουν τον πραγματικό πυρήνα του θέματος.
2. Πρόκληση σύγχυσης στον ακροατή/αποδέκτη. Η τελική εντύπωση που απομένει είναι ότι "είπε πολλά, άρα ξέρει πολλά".
3. Παραπλάνηση, καθόσον όσο ποιο σύνθετα και αντιφατικά είναι τα επιχειρήματα που χρησιμοποιεί κανείς, τόσο δυσκολότερο είναι να αντικρουστούν.
4. Αποπροσανατολισμός με χρήση δυσνόητων όρων και άσχετων επιχειρημάτων με τα οποία ο ομιλητής κατευθύνει τον ακροατή εκεί που θέλει.

Ανεξάρτητα αν γίνονται συνειδητά ή όχι, συνήθως ασύνειδα πιστεύω, όμως το τελικό αποτέλεσμα είναι η υπερπληροφόρηση που σκορπά σύγχυση και θολούρα στην κοινωνία. Συνδυασμό όλων αυτών εφαρμόζουν συστηματικά στους λόγους τους οι καιροσκόποι πολιτικάντηδες.

ΣΙΩΠΗ! Θύτης-Θύμα-Θεατής

Συχνά-πυκνά βρισκόμαστε εμπλεγμένοι στο τρίγωνο «**Θύτης-Θύμα-Θεατής**», ανεξάρτητα της μορφής και της έντασης του «γεγονότος» και ανεξάρτητα του αριθμού των εμπλεκόμενων σε αυτό. Είναι ένα τρίγωνο συμμετοχής στο «**άδικο γεγονός**», αρκετές φορές με δυσφανή ακαθόριστα όρια μεταξύ των εμπλεκόμενων, αλλά και με δυσδιάκριτη την ευθύνη του καθενός.

Σε όλες τις περιπτώσεις εξ ορισμού ο “θεατής” είναι αυτός που βρίσκεται στην πιο ευαίσθητη και λεπτεπίλεπτη θέση του τριγώνου αυτού, καθόσον οι ενέργειές του θα καθορίσουν την πραγματοποίηση ή όχι της αδικίας εν πολλοίς. Δεν υπάρχει αμέτοχος θεατής! Η δυναμική ενέργεια του “**θεατή**” είναι στην υψηλότερη κορυφή του τριγώνου, ενώ οι άλλες δυο βρίσκονται στη βάση του. Η ευθύνη που φέρει για την έκβαση του άδικου γεγονότος είναι εκ των ων ουκ άνευ, και δεν υπάρχει διαφυγή από αυτό, αλλ’ ούτε απαλλαγής από την ενοχή σε περίπτωση αμέλειας.

Για την ολοκλήρωση κάθε άδικου γεγονότος¹, αλλά και για κάθε τι ‘άσχημο’, ‘άδικο’, ‘κακό’ και ‘αναληθές’, απαιτείται “σιωπή” τουλάχιστον από δύο -ή/και τρεις- κορυφές του τριγώνου «**Θύτης-Θύμα-Θεατής**». Ο «**Θύτης**» και το «**Θύμα**» είναι άμεσα εμπλεκόμενοι. Απομένει ο «**Θεατής**» ως καταλύτης να συμβάλλει θετικά ή αρνητικά για την ολοκλήρωση του άδικου γεγονότος, και αυτό που συνήθως κάνει είναι να σιωπά. Όμως η “**σιωπή**” είναι το όχημα όλων αυτών των ‘κακιών’. Η “**σιωπή**” του θεατή (ή θεατών) είναι θεμελιώδης και συμβλητική στο άδικο γεγονός, συντείνοντας να ολοκληρωθεί το εν δυνάμει ή εν ενεργεία ‘αδίκημα’ που παρακολουθεί ο “θεατής”. Είναι η δύναμη που επιτρέπει τις αδικίες σε κάθε ανθρώπινη κοινωνία -μικρή ή μεγάλη- στον πλανήτη Γη.

Χωρίς “**σιωπή**” τίποτα από όλα αυτά δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί! Ο “θεατής” από μόνος του μπορεί να αποσοβήσει το κακό, αρκεί να αποφύγει τη “**σιωπή**”. Αν δεν τον πράξει, τότε μετατοπίζεται προς τη θέση του «**Θύτη**».

Ορισμένως, συνηθίζουν οι άνθρωποι να ‘κρύβονται’ στη “**σιωπή**”, υποκρινόμενοι ότι είναι αθώοι και νομιζόμενοι ότι δεν συμμετέχουν στο άδικο “γεγονός”. Συνήθως υπό μορφή ‘αμέλειας’². Αλλά πλανώνται πλάνην οικτράν, διότι με τη “**σιωπή**” γίνονται συνυπεύθυνοι ενοχικά. Είναι το όχημα για να ολοκληρωθεί το άδικο γεγονός. Με αυτήν ο “θεατής” γίνεται “**θύτης**” ενεργός, και τίποτα δεν μπορεί να τον αθώσει από αυτήν την ευθύνη και την ενοχή.

Τι σημαίνει όμως «σιωπή»;

Αυτό καλούμαστε να συζητήσουμε διαλεκτικά.

Στόχοι/Σκοποί

Χθες έφθασα σε μια νέα κορυφή στην οποία δεν είχα ξαναβρεθεί ποτέ από πριν. Προχθές ήμουν σε άλλη πιο χαμηλή από αυτήν. Όμως πριν πέντε μέρες σε μια πολύ ψηλότερη από αυτήν. Πριν ένα χρόνο ήταν λίγο πολύ όλες οι κορυφές πιο χαμηλές. Αυτή είναι -και πρέπει να είναι- είναι η ουσία της ζωής. Αλλιώς έλος, τέλμα, ραστώνη και διαφυγή από τη ζωή.

Κάθε μέρα αναζητώ μια κορυφή, χωρίς να τη συγκρίνω με τις προηγούμενες, ποιοτικά ή ποσοτικά, ή αν ήταν σε διαφορετικό ύψος από την σημερινή. Αρκεί να συνεχίζω να ανεβαίνω στο βουνό. Αρκεί να μην διολισθήσω σε οκνηρία ελεεινή και σε ραστώνη θλιβερή. Αρκεί κάθε φορά να είναι μια καινούρια εμπειρία που εμπλουτίζει το γνωσιολογικό/πνευματικό επίπεδο του καθενός, ανεβάζοντας τον πήχη λίγο πιο πάνω από κάθε προηγούμενη φορά.

¹ ΓΕΝΙΚΑ για το «**κακό**»: 1^{ον} Πολυεπίπεδο το κακό, 2^{ον} Αρχική στιγμή του κακού, 3^{ον} Δυσφανές δράστη κακού (Δυσκολία ανάδειξης του πραγματικού δράστη του κακού), 4^{ον} Αντιφάσεις, 5^{ον} Φαύλος κύκλος, 6^{ον} Επισφαλής οδηγός για το καλό, 7^{ον} Πάθος (κίνητρα) και Λόγος (δικαιολόγηση) συνεργάζονται για το κακό, 8^{ον} Κανείς δεν είναι αμέτοχος στο κακό, 9^{ον} Σιωπή.

- Γενικά: Κάθε διάκριση Θύτη-Θύμα-Θεατή είναι απευκαία και συνήθως καταδικαστέα.

² Η πλάνη της αμέλειας αναγνωρίζεται δύσκολα. Πράγματι, η μη δράση είναι λιγότερη ορατή από τη δράση. Ωστόσο το σλόγκαν του 1968 «Αν δεν είσαι μέρος της λύσης, είσαι μέρος του προβλήματος» την ξεμπροστιάζει.

Δεν έχει σημασία αν διαφέρουν στο ύψος ή όχι μεταξύ τους αυτές οι κορυφές που ευτυχώς να ανεβαίνω κάθε φορά. Απλώς τον εαυτό μου ξεπερνάω. Θέλω οι κορυφές να είναι παρθένο έδαφος, να είναι μεταξύ τους διαφορετικές. Ποιοτικές να είναι, αξιοκρατικές, με στόχο να επιτυγχάνονται, και... να είναι καθαρές, Όχι ως αυτοσκοπό, αλλά ο προσανατολισμός των προσπαθειών να είναι πάντα η βιολογική, ψυχοσυναισθηματική και νοητική ανέλιξη μου συνεχώς.

Ίσως κάποιες φορές δεν καταφέρουμε να φθάσουμε στην κορυφή κάποιου βουνού. Ίσως να καταφέραμε να φθάσουμε λίγο πιο κάτω, ή ως τη μέση του βουνού. Ουδόλως είναι πρόβλημα αυτό. Αλίμονο αν όλοι οι στόχοι μας είχαν τέλος ποθινό. Σημασία έχει να θέτουμε στόχους και να προσπαθούμε συνεχώς. Επαναλαμβάνω: Να μην γίνεται ως “αυτοσκοπός”, αλλά να πραγματώνεται ως καλλιέργεια προσωπικότητας και μεταρσίωση πνευματική. Σπουδαίο είναι να ξεκινάμε με αγάπη για την Ιθάκη, με αγωνιστικότητα και δημιουργικότητα ανιδιοτελή, καλλιεργώντας την μοναδικότητά μας και την προσωπικότητά μας, και... διαχέοντάς τα στην κοινωνία μας λυσιτελώς.

Σαν τι να είναι όλες αυτές οι κορυφές;

Λίμνη – Νους - Διαλεκτική

Καθόμαστε σε μια πλαγιά και παρατηρούμε μια ήρεμη μικρή κυκλική λίμνη με απολύτως γαλήνια νερά. Η επιφάνειά της δεν έχει τον παραμικρό κυματισμό. Στις όχθες της κυκλικά υπάρχουν λουλούδια κάθε δυνατής απόχρωσης και χορτάρια που αγγίζουν το νερό, αλλά και ορισμένα χαμηλά ανθόπλεκτα δέντρα σποραδικά. Στα νερά περιμετρικά της λίμνης διαυγώς καθρεφτίζονται όλα αυτά τόσο ζωντανά, ωσάν να είναι αληθινά, ενώ σε ολόκληρη την λίμνη αντικαθρεφτίζεται ο γαλάζιος ουρανός με ελάχιστα σύννεφα που αντανακλώνται στην επιφάνεια της λίμνης σαν μεγάλα λευκόχροα νούφαρα μέσα στο νερό.

- Εξαίφνης πέφτει ένα λιθαράκι ακριβώς στο κέντρο της λίμνης από το πουθενά ταρακουνώντας τα νερά. Κυματισμοί αναβλύζουν στο κέντρο της λίμνης και διαδίδονται έως της όχθες της, διαστρεβλώνοντας την αντανακλώμενη εικόνα της χλωρίδας και του ουρανού. Η πρότερη διαυγής εικόνα τώρα είναι δυσθώρητη, τρεμάμενη και θολή.

- Καθώς έπεσε το λιθαράκι στο κέντρο της λίμνης, υποχώρησαν για λίγο τα νερά απορροφώντας την δύναμη που άσκησε το λιθαράκι, κι ύστερα αναδύθηκαν τα κυματάκια ως λειτουργία φυσικής εκτόνωσης των δυνάμεων που ασκήθηκαν εκεί. Η δράση-αντίδραση έγινε δράση-λειτουργία, αποφεύγοντας ακραίες αντιδράσεις, και η λίμνη λειτούργησε αρμονικά, ώσπου να επανέλθει σε θέση ηρεμίας με την πρότερη γαλήνια εικόνα και με λαδιά νερά.

- Τι μας λέει αυτή η αλληγορική εικόνα της λιμνούλας μας αυτής;

- Ο ανθρώπινος νους (λίμνη) πρέπει να υποχωρεί ελαφρώς (ανάβλυση κυμάτων), λειτουργώντας/δρώντας και απορροφώντας την ενέργεια της πέτρας (εισερχόμενη πληροφορία) υπό στιγμιαίας σιωπής, αμφιβολίας και διαλογισμού (διάδοση κυμάτων), και σαν επέλθει η ηρεμία λειτουργώντας δρα/απαντά σε κάθε λόγο/γεγονός (επανεμφάνιση της εικόνας στην επιφάνεια της λίμνης). Κάπως έτσι συνεχίζει να λειτουργεί, αποφεύγοντας την αντίδραση που σε σύγκρουση και στείρα αντιπαράθεση οδηγεί. Αν η νέα πληροφορία είναι χρήσιμη θα γίνει αποδεκτή, διαφοροποιώντας αναλόγως την μορφή των αντανακλώμενων σύννεφων στην επιφάνεια της λιμνούλας μας (νους). Αυτή είναι η διαφορά της «διαλεκτικής διαδικασίας» από την σύγκρουση/αντιπαράθεση.

ΓΕΝΙΚΑ: Υπενθυμίζω ότι μπορούμε να συνεννοηθούμε και να επικοινωνήσουμε, ακόμα και διαφωνώντας (διαλεκτική), ενώ μπορεί να οδηγηθούμε σε ασυνεννοησία και δυσεπικοινωνία, ακόμα και όταν συμφωνούμε (σύγκρουση/αντιπαράθεση)

Χρυσός και άνθρακας

Από τότε που ήμουν παιδί, καθώς παρατηρούσα τη ζωή, τη φύση και το περιβάλλον να εξελίσσονται δυναμικά, με συγκρούσεις, δράσεις, αντιδράσεις, και λειτουργίες καθημερινά, θησαύριζα τη γνώση ως χρυσαφένιο μέλι και θέλησα να το μοιράσω στην κοινωνία μου κάποια στιγμή.

Έτσι λοιπόν μια μέρα έκανα τον απολογισμό μου και είδα ότι μπροστά μου είχα ένα κιλό κάρβουνο και ένα τόνο χρυσό. Ξεκίνησα ένα πρωινό, πήγα στην πλατεία της πόλης μου τα άπλωσα εμπρός μου και διαλαλούσα ότι τα χαρίζω. Ήθελα να τα αδελφομοιράσω δωρεάν. Νόμιζα ότι ήταν εύκολη αποστολή, και πως θα τα κατάφερνα χωρίς καμιά δυσκολία, τουλάχιστον όσον αφορά τον χρυσό. Τον άνθρακα υποπευόμουν ότι δεν θα κατάφερνα να τον ξεφορτωθώ. Λάθος μεγάλο, τραγικό! Στο τέλος ο άνθρακας έγινε ανάρπαστος, ενώ ο χρυσός απόμεινε αμανάτι αλγινό. Τι να συμβαίνει; Απορώ!

Οι περισσότεροι στραφήκαν στον άνθρακα και ας ήταν μόνο ένα κιλό. Ο χρυσός αζήτητος απόμεινε, 3-4 έδειξαν ενδιαφέρον χαλαρό, ενώ 2-3 άπλωσαν τα χέρια τους δειλά. Λίγοι επιλέγουν τελικά την φιλοσοφική γνώση που αποκτήθηκε με επίμοχθη προσπάθεια πολυετή. Όχι βεβαίως ως επιβολή (τότε δεν θα ήταν φιλοσοφική), αλλά με κριτική διαλεκτική μεθοδολογία που διακατέχεται από αλληλοσεβασμό και αρετή.

Μνημονικά λάθη

Εκτός των γνωστών λογικών σφαλμάτων, ο ανθρώπινος νους κάνει και πολλά μνημονικά λάθη, τα οποία προκαλούνται από τις προσδοκίες/επιθυμίες μας, από τις πεποιθήσεις/γνώσεις μας, από την ψυχοναισθηματική κατάστασή μας και από πολλές λεπτεπίλεπτες αδιόρατες πληροφορίες που λαμβάνουμε κάθε στιγμή (κάποιο ήχος, κάποιο κελάηδισμα, κάποια λόγια, κάποια εικόνα που πέρασε φευγαλέα, κτλ).

Η παραμορφωτική ανακατασκευή των αναμνήσεών μας είναι ένα εξελικτικό στοιχείο και εμφανίζεται λόγω της προσπάθειας του νου μας να ‘συμπληρώνει’ τα κενά διαστρεβλώνοντας όμως την πραγματικότητα των γεγονότων. Ο νους δηλαδή κρατάει την ουσία των γεγονότων κι ύστερα συμπληρώνει τα κενά.

Έτσι λοιπόν καθημερινά τα γνωστικά σφάλματα και τα μνημονικά λάθη μας οδηγούν σε παρερμηνείες, παρεξηγήσεις, ασυνεννοησίες, συγκρούσεις, κρίσεις, επικρίσεις, κατακρίσεις. Κόντρα σε όλα αυτά έχουμε ένα καλό εργαλείο: Την «ΑΜΦΙΒΟΛΙΑ»! Μια σταγόνα αμφιβολίας κάθε φορά που αποφαινόμαστε για οτιδήποτε είναι καταλυτική και σωτήρια. Έστω για μια στιγμή να αναρωτιόμαστε «μήπως κάνω λάθος;». Αλλά πώς θα καλλιεργηθεί η αμφιβολία, εάν δεν έχουμε μελετήσει «Φιλοσοφία»;

Αμφιβολία λοιπόν! Κάθε φορά πριν αποφανθείτε για ‘κάτι’ μετρήστε αργά έως το δέκα, ίσως και παραπάνω, πάρτε δυο βαθιές ανάσες, κινηθείτε λίγο, κάντε 4-5 βήματα, σκεφθείτε εν αμφιβολία, κι ύστερα αποφανθείτε αν σας πιέζουν οι καταστάσεις. Όπως και να έχει, καλόν είναι να το ξανασκεφθείτε μετά από λίγες μέρες.

ΣΗΜ. Μην το δείτε ως αδυναμία του νου. Δείτε το ως ένα χρήσιμο μηχανισμό επιβίωσης που εξελίχθηκε επί σειρά εκατομμυρίων ετών (γενικά), αλλά κυρίως των τελευταίων χιλιάδων ετών, που όμως τώρα θέλει να καλλιεργηθεί με φιλοσοφική αμφιβολία, ώστε να αποφεύγουμε τις νοητικές παγίδες.